

התמדה למופת

שלהן, שהם, על הרוב, קצרי־ימים. הפרה שידובר בה היא „תמרה 1053” מעדר בית־אלפא; אביה „דנדי” ואמה — בת בלי שם, ולא ידוע שום דבר על מוצאה או „ייחוסה”. „תמרה” זו המליטה בפעם שניה ב־12.9.57 וסיימה את תקופת החליבה ביולי 1958. היא הניבה בס״ה 6437 ק״ג, 203.41 ק״ג שומן ואחוז השומן הממוצע עמד על 3.16; תקופת היובש לפני המ־לטה זו נמשכה 60 יום. להלן מובא העתק מדוייק של כרטיס הביקור רת, אשר ממנו, וכן מהתיאור הגראפי המצורף, אפשר לעמוד על התכונות המיוחדות של פרה זו.

הכל שואפים לפרות שופעות הרבה חלב, אך לא כולם מאמינים שתנובה שנתית גבוהה אפשר לקבל גם מתנובות יומיות בינוניות, ולכן מעדיפים רבים את בעלות השיאים היומיים על פני הצנועות, שאינן יכולות להתהדר בתנובות שיא, העולות במשהו על עשרים וכמה ק״ג חלב ליום. ברצוני להדגים כאן תוצאות ביקורת של אחת ה„צנועות” האלה; סיכום תקופת החליבה השניה שלה מוכיח שפרה זו נתברכה בכושר התמדה למופת, והודות לסגולה זו יש בכוחה להשתוות, ואף לעלות על רבות מחברותיה, ששבחן נישא בפי כל בעבור השיאים היומיים

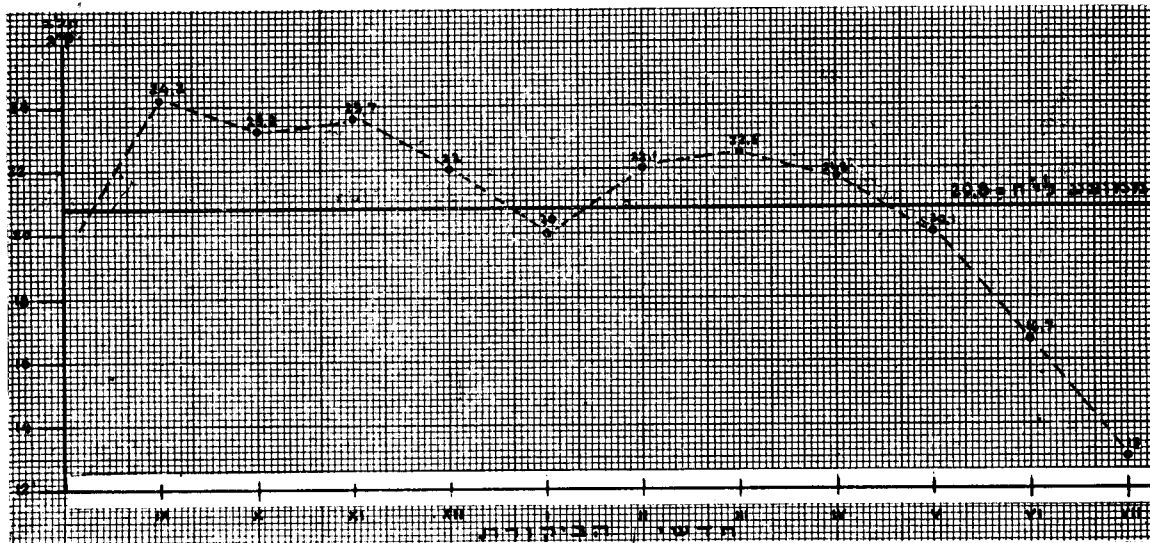
תוצאות ביקורת התנובה של „תמרה 1053” מעדר בית־אלפא

מס' סידורי	החודש	חלב, ק״ג			ס״ה חלב בביקורת, ק״ג	ס״ה חלב ביום	% שומן	ימי חליבה	סיכום התקופה:
		ערב	בוקר	צהריים					
1	ספט'	57	9.0	7.0	8.2	24.2	2.8	14	חלב ק״ג: 6437
2	אוקט'	„	6.8	7.4	9.0	23.2	3.7	31	שומן ק״ג: 203.41
3	נובמ'	„	7.6	8.3	7.8	23.7	3.2	30	שומן %: 3.16
4	דצמ'	„	7.5	6.7	7.8	22.0	2.7	31	ימי חליבה: 310
5	ינואר	58	6.7	6.0	7.3	20.0	3.0	31	ימי יובש לפני תקופה זו: 60
6	פבר'	„	6.0	7.5	7.6	21.1	3.0	28	ממוצע ליום חלב, ק״ג: 20.8
7	מרץ	„	8.2	6.7	7.6	22.5	3.0	31	ממוצע ליום שומן, גרמים: 656
8	אפר'	„	7.0	7.0	7.8	21.8	3.3	30	
9	מאי	„	5.6	6.7	7.8	20.1	3.1	31	
10	יוני	„	6.5	4.8	5.4	16.7	3.5	30	
11	יולי	„	6.2	6.8	—	13.0	—	23	

הקיימים ברוב המשקים שבאזורי הארץ השונים תהיינה הפרות מסוגה של „תמרה” זו רצויות יותר מכל הבחינות, ואחת המטרות העיקריות בטיפול צריכה להיות — הקניית והשרשת כושר ההתמדה בהנבת תנובות־יום שאינן „מרעישות” אמנם בשיאן, אולם מביאות לסך הכל תקופתי שמותר להתברך בו.

די בעיון קל במספרים ובתיאור הגראפי של מהלך התחלובה כדי להיווכח שהתנודה בתנרבות היומיות נעה משך כל התקופה בין 20 ל־24 ק״ג, ורק לפני הייבוש ירדה התנובה למטה מ־20 ק״ג.

מתקבל על הדעת שבתנאי הזונה הטיפול

עקומת הלפטציה של „תמרה 1053“

י. ע.

הפרות זקוקות לתפריט מאוזן

פרות חלב הגיונות במספוא גס בלבד (מטיב מעולה) מוכשרות להניב כ־80%–85% מהכמות שיש ביכולתן להניב אילו הוסיפו להן למזונן ק"ג אחד מזון מרוכז לכל 6 ק"ג חלב. אך, כשמסת המזון המרוכז בתפריטן של פרות בעלות משקל חי של 450 ק"ג עולה כדי ק"ג אחד לכל 4 ק"ג חלב, עלול הדבר לגרום לירידה בתנובת החלב ובאחוז השומן וכן עלולות להופיע הפרעות במערכת אברי העיכול.

ד"ר ריד מאוניברסיטת קורנל מצא שמנת מזון, העולה ב־25% (בחמרי מזון נעכלים) על הנורמה המקובלת (נורמות מוריסון), עשויה להעלות את תנובת החלב ב־15%–20%. אולם צריך להיות מובן מאליו שתמורת כל ק"ג מזון מרוכז שיוגש מעל לנורמות תופק כמות קטנה יותר של חלב, לעומת הכמות שתופק מכל ק"ג מזון מרוכז שמאבסים בתחומי הנורמה.

מחקרים שונים הוכיחו שהפסדי האנרגיה בגאזים, שתן וחום כמעט שאינם משתנים בעקב השינויים שחלים ביחס שבין מזון מרוכז והמספוא הגס במנת פרות החלב, אולם לגבי הפסדי האנרגיה בצואה יש לשינויים הנ"ל השפעה רבה. כשמגדילים את חלקו של המזון המרוכז במנה ומקפידים באותו זמן על רמה קבועה לגבי ערכה המזוני הכולל של המנה, יקטנו הפסדי האנרגיה בצואה. כן יופחתו הפסדי האנרגיה בצואה כשהבקר ניזון במספוא גס צעיר (בהשוואה לאלה שנגרמים מחמת מספוא גס מבוגר יותר).

השימוש במספוא גס צעיר לצורך אביסה אינטנסיבית יותר, נחשב כאחד הדרכים הזולים והנוחים ביותר בהעלאת ההכנסה מפרות חלב בכל אזורי המדינה (מדובר בארה"ב).

הערך האנרגטי של המזון הוא בדרגתו וגבוהה ביותר כשהמנה ככלליתה קצובה בהתאם לתצרוכת הקיום של הבהמה, והוא פוחת והולך במידה שהאביסה מתגדשת והולכת. מכאן, לפי עצתו של ריד, יהיה זה חסכוני ביותר לדחות את הבראת פרת החלב והעלאת משקל גופה לעונת היובש שלה, כשמונותיה מותאמים לקיום הגוף ולא לייצור החלב.